

DATUM
2016-01-28
ERT DATUM
2016-01-29

DIARIENR
2015/203-4
ER BETECKNING
S2015/06451/JÄM

Regeringen
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Mål och myndighet – en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken (SOU 2015:86)

Statskontoret har i detta remissvar fokuserat på utredningens huvudförslag om att inrätta en jämställdhetsmyndighet och har inget att invända mot övriga förslag.

Statskontoret avstyrker sammanfattningsvis utredningens förslag om att inrätta en jämställdhetsmyndighet. Utredningen har inte presenterat ett tillräckligt övertygande underlag för att regeringen ska kunna fatta beslut om att inrätta en jämställdhetsmyndighet. Motiven för inrättandet har inte förtydligats i utredningen, vilket gör det svårt att avgöra om en ny myndighet är motiverad. Utredningen har inte heller i tillräcklig utsträckning undersökt alternativa lösningar eller belyst de nackdelar som är förenade med förslaget.

En ny myndighet innebär omställningskostnader för statsförvaltningen. Statskontoret bedömer att regeringen inte har fått ett tillfredsställande underlag för att kunna ta ställning till om nyttan av en ny myndighet är så stor att den motiverar kostnaderna för att inrätta den.

Inrättandet av en jämställdhetsmyndighet har inte motiverats tillräckligt

Statskontoret kan visserligen se vissa fördelar med utredningens förslag om att inrätta en ny jämställdhetsmyndighet. Bland annat skulle en ny myndighet avlasta Jämställdhetsenheten på Regeringskansliet. En jämställdhetsmyndighet skulle troligtvis även ge större tyngd åt jämställdhetsfrågorna.

Statskontoret finner dock att huvudargumenten för att inrätta en ny myndighet inte är tillräckligt underbyggda. Det Statskontoret framförallt saknar är tydliga exempel som förklarar varför jämställdhetspolitiken skulle bli mer långsiktig, strategisk och hållbar om det fanns en central struktur där uppgifterna uppföljning, stöd och samordning fanns samlade. I nuläget finns inget sammanhållande resonemang som förklarar på vilket sätt förslaget skulle åtgärda de brister i regeringens styrning som utredningen pekar på. Utredningen har inte heller belyst vilka nackdelar som är förenade med att samla utvärdering, samordning och stöd inom en myndighet.

Statskontoret har i rapporten Fristående utvärderingsmyndigheter – en förvaltningspolitisk trend (Statskontoret 2011) lyft fram farhågor med att kombinera utvärderande och främjande uppdrag. Risken finns att den opartiskhet som är nödvändig vid utvärdering går förlorad när myndigheten även ska stödja andra myndigheter i det arbete som sedan ska utvärderas. Enligt rapporten kan utvärderingarna uppfattas som mindre trovärdiga om myndigheten även har i uppdrag att leverera underlag baserade på utvärderingarnas resultat. Statskontoret har i rapporten En effektiv jämställdhetspolitik (2005:1) även påpekat att en särskild myndighet för externa jämställdhetsfrågor utan tydliga befogenheter och möjlighet att bestämma över andra myndigheter kan bidra till konflikter både mellan myndigheterna men också mellan olika delar av Regeringskansliet.

Alternativa lösningar har inte undersökts tillräckligt

Statskontoret menar att utredningen i sin argumentation i alltför stor utsträckning har utgått från att uppgifterna måste samlas på ett ställe. Därmed har man inte tillräckligt noggrant undersökt alternativ som innebär att uppgifterna fördelas på olika aktörer. Statskontoret konstaterar liksom utredningen att det redan i dagsläget finns ett flertal myndigheter som utför de uppgifter som nu föreslås sammanföras till en myndighet. I utredningen framför också dessa myndigheter argument mot en sammanslagning. Enligt Statskontoret skulle ett alternativ till en sammanslagning mycket väl kunna vara att dessa myndigheter utvecklar sitt samarbete och sinsemellan utbyter kunskap och erfarenheter.

Myndighetens storlek och anslag har inte motiverats

Utredningen beskriver hur många årsarbetskrafter som respektive funktion inom myndigheten behöver. Utifrån detta föreslås ett årligt anslag på 41 miljoner kronor. Det personalbehov som utredningen uppskattar grundar sig i de flesta fall inte på några resonemang om varför ett visst antal personer behövs för att utföra de olika uppgifterna som myndigheten ska ansvara för. De kostnader som krävs för att upprätthålla nuvarande ordning uppgår till 10 miljoner kronor per år. Eftersom förslaget om en jämställdhetsmyndighet innebär en kostnadsökning på 31 miljoner kronor, bör behoven vara mer grundligt utredda än vad som nu är fallet.

Beräkning av omställningskostnader saknas

Statskontoret anser att utredningen inte i tillräckligt stor utsträckning har analyserat konsekvenserna av att inrätta en ny myndighet. Bland annat saknas beräkningar gällande omställningskostnader som inrättandet av en ny myndighet innebär. Utredningen har till exempel inte beaktat konsekvenserna av att flytta uppgifter som andra myndigheter svarar för. Länsstyrelsen i Östergötland har framhållit att det krävs omfattande resurser, sakkunskap och tillgång till extern expertis för att en ny myndighet ska kunna överta

Länsstyrelsens roll som operativ aktör på området. Länsstyrelsen menar vidare att överföring av uppgifterna kan påverka utvecklingen inom sakområdet och innebära en tillbakagång avseende den utveckling som sker i dag i berörda verksamheter och myndigheter. Konsekvenserna av att flytta uppgifter från Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet har inte heller analyserats närmare.

Uppdraget att utvärdera jämställdhetspolitiska satsningar kan läggas på andra aktörer

Statskontoret delar utredningens bedömning att det är ett problem att så få utvärderingar görs beträffande de jämställdhetspolitiska satsningarnas effekter på samhällsnivå. Att genom effektutvärdering få fram underlag om enskilda satsningars eventuella verkan är betydelsefullt när nya strategier inom jämställdhetspolitiken ska tas fram. Statskontoret finner dock att utredningen inte i tillräckligt stor utsträckning påvisar på vilket sätt en ny jämställdhetsmyndighet leder till en förbättring vad gäller utvärderingar. Uppdraget att genomföra utvärderingar kan mycket väl läggas på andra myndigheter med kompetens inom jämställdhetsområdet. Ett ytterligare alternativ kan vara att inrätta en delegation för jämställdhetsstudier med uppdrag att initiera forskning om jämställdhet. Statskontoret har i rapporten En effektiv jämställdhetspolitik (2005:1) föreslagit att en sådan delegation bör inrättas. Utvärderingsuppdrag kan även förläggas på verksamhets specifika utvärderingsmyndigheter, till exempel Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) eller Vårdanalys, som känner till verksamhetslogiken inom respektive områden. De berörda myndigheternas egna uppföljningssystem skulle då kunna användas.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Sanna Åkesson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Sanna Åkesson